

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szerkesztéséhez illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adatként vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
félre 2 frt.
nyugdíj... 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

A közigazgatás államosítása.

III.

Előbbi cikkeinkben felmutattuk, hogy a vármezei intézmény nem annyira az intézmény hibái, mint a körülmények miatt nem volt képes mindenben megfelelni a rohamra haladó kor minden követelményeinek. — A kárhözhatóknak nem jut eszébe, hogy a Magyarország intelligenciája mit veszített a forradalom alatt, midőn legjobbjaink ezrei veszték eltűntek; nem jut eszükbe a forradalom utáni kor, midőn az anyagilag tönkrement nemesi és polgári osztály fiai közül — pályá hiányában nagyon kevesen adták magukat a jogi s még kevesebben a közigazgatási tanulmányokra, úgy hogy aránylag a lelkes és realis pályákra tódult inkább az ifjuság, azoknak pedig, kik később a jogi tanulmányokat végezték, az ügyvédi pályától eltekintve bő tér nyílt a bírói pályára, mit tőlük kitelhetőleg el is foglaltak. Es itt utalunk egy körülményre, arra, hogy a törvényhozásnak fel kellett függesztenie a bírói elmozdíthatóságra vonatkozó törvény hatályát, csak hogy a meg nem felelő egyének egy részétől megszabaduljanak, pedig, mint állami tisztviselők, eléggé szigorú disciplina alatt lehetnek. Amde átmeneti korszakban az ilyesminek meg kell történni s ha ez eupatio ott megtörtént s megtörténhetett már annál az oknál fogva is, mert volt készletben elég képzett, ambícióval telt férfi, kivel a helyeket betölteni s áthelyezésekkel a bajon segíteni lehetett, — ugyan kérdjük: miért vetik a megyei közigazgatás szemére a hibák oly özönét, mit az állami adminisztráció körében kiküszöbölni mai napig sem tudtak.

Mi határozottan állítjuk, hogy mindaddig, míg az állami hivatalok körében, odaszámítva a miniszteriumokat is, valahára nem lesz végleges szervezeti megállapodás, a míg azok körében mindenik és minden branchében a slendrian felületességet fel nem váltja az alapos tudás és az alapos munka, — amíg a száraz burokratizmus helyét nem ad az elevenebb működésnek és a közönség érdekei iránti melegebb érdeklődésnek, — addig a köz-

igazgatásnak ideális, de gyakorlatilag nem ismert képe után hiába futkosunk, mert azt megvalósítani nem lehet anélkül, hogy egy sereg expedimentatiót és meghiusult eszmét, — de drágán megfizetve, ne mutassunk fel, — mire legközelebbi példát az állami pénzügyi közigazgatás körében találhatunk fel, melynek folytonos változtatása, átalakítása — eltekintve számos hibáiból — aligha mutatja az állami administratio hirdett dicső voltát, hanem éppen azt, hogy az illető körök maguk is belátják, — időről-időre — a tarthatatlan állapotokat.

Bizonyára kevés vigasztalásul szolgálna, ha azzal biztatnánk, miszerint az állami közigazgatással is, ma megpróbáljuk így, holnap úgy s végül csak rájövünk arra, hogyan lesz jobb?! mert, mondják, — a bizonyos, hogy amint most van, a megyei közigazgatás nem jó. Arra a kérdésre hogy miért nem jó? bőven hallunk kifogást s ezek némelyikével foglalkozni fogunk.

(Folytatása következik.)

Egy új havasi ut az erdélyi érzékenység vidékére.

1874 év júliusának egyik napján a pirkadó hajnallal három fiatal ember indult el Nagyenyedről Verespatakra.

Mind hárman egy év előtt a Bethlen-főtanoda növendékei, most kettőjük a selmeczi akadémia, egyikük a budapesti egyetem orvostan hallgatója.

Déli harangszóra a Pilis tetejére értek. Éjjelre Ponor egy csúre nyugtató úde levegőben enyhe nyugalmat s mire a lankadlatlan vándorok a nap delelését másodszor üdvözölték: a tavak tájáról hallható volt Verespatak zúzáinak kopogása.

A regényesen szép uton időnként meg-megállva, a kilátások szépségei és a figyelemre méltóbb észrevételek köpeztek a társalgás tárgyát. Az erdőz s kopár gerincek látára a befásítás üdvös voltát hangsúlyozta. A bányász a sziklák kvarz ereit méregetve a fémek előfordulási módzatait fejtegette, az orvos a gyógyfűveknek örvendett.

A kis társaság két napig tartózkodott a vendégszerető verespataki és abrubbányai ismerősöküél. Két házi báiban volt szerencséje résztvehetni, szemlélte a bányá-

műveket, kirándult lőháton a „Detónáta“ égnek meredő bazalt oszlopaihoz, a honnan záporverten érkezett vissza Verespatakra, de azért vidáman indult a következő napon kocsiszerrel a zalathnai bányavidék szemlélésére és a Hegyalja isten áldott borának megízlelésére.

Azóta évek repültek el, de lehet hogy ily kirándulások benyomásai következtében támadt az az eszme, hogy az előbb gyalog bejárt utat kocsin is meglehetne tenni Nagyenyedről Abrubbányára.

Alsó-Fehérmegye feünkölt gondolkodása tisztikara és közönsége az eszme életrevalóságát felismervén, a valósítást négy év előtt megkezdette és nemsokára egy nagy és szép vidék fog megnyúlni az élénk forgalom által közvetítendő jólétnak és mivelődésnek.

Ily emlékek felidézése és a szép jövő feletti öröndezés között indultam — a tizenöt év előtti társaságnak orvostagja — a mult vasárnapon, nóm társaságában, az új ut megizlelésére.

Az utnak két esetremelő kilátási tájképe van. Az egyik a kő hegye. A másik a muzsinaí patak völgye.

Mindkettő a Bethlen-főtanoda erdejének magaslatáról látható. Nagyszerűségeket leírni nem lehet, azt látni kell.

E szép völgy, mely első feltűnésekor több száz méter széles és mély, fogadja kebelébe a meredek oldalon, sürü magos erdőben, robbant sziklából épített utat és félórai menet után annyira elkekenyedik, hogy egy csinos hat méter nyílású köhid átfoghatja.

E köhid eddig a legnagyobb műtárgy Nagyenyed és a város szabad erdei őrháza között, melyu többi utunknak czélpontja volt.

Az uton kilométer jelző kövek nem láthatók, de három óra alatt ellehet jutni lépésben hajtva a város erdő-óri házához.

Volt annyi áluatatlanságunk, hogy menet nem történik le az új utról bár ökök, söt emberfejnyi kövek, a tengelyig éró kerékvágások, a sürü erdőben vízlecsák lassították a haladást. Jövet azonban igénybe vettünk két kitérőt, melyeken vágatva is lehet haladni.

Ha készen lesz az új ut egy óra alatt belesz járható említett szakasza.

Igen kevés költségbe kerülne, véleményem szerint, a leirt utszakasz jókarba hozása. Egy hozzáértő utmester vezetése alatt tíz utkésztőnek kellene egy-két hétig dolgozni elenygetve a kerékvágásokat erkebe és a tölcsáka elteríteni a zuzott kőhalmokat az ut egyik oldalán, a néhol domboru utat kiegyengetni. Becslésem szerint e munka nem kerülne többé egy pár forintnál.

Az első utász csapatot egy másodiknak kellene kö-

TÁRCZA.

A debreczeni dalárdának.

— 1889. július 23. —

Ötlő karokkal, tárt kebellet vártunk,
Szászor üdvözölve legyetek minálunk!
Enekes fiai a testvéri földnek,
Erdélynek bérezei szászor üdvözölnek.

Lopjátok szívünkbe varázsát a dalnak.
Egyetlen vigaszt esüggedő magyarnak —
Dalos ajkatokon hadd zengje az ének
Bánátát, reményét Árpád nemzetének.

Ragyogó diesténye ezeréves multnak
Áradzó dalban ismét felújulhat —
Ihlett ajku jósk reménye se meddő:
Melyet „megbühödötünk“, szobb lesz a jövendő.

Emlékezés fátyla borul a magyarra,
Régi diestőségét dalába takarja —
A fájdalom elől ez a menekünk...
Daloljátok ezt el, daloljátok nekünk.

Hortobágyi szőlész majd riadót harsog,
Döbbenve lát a föld támadó szent harszot.
S ha meglátjuk fényét „az idők teljének“
Reszkessen ajkunkon diadalmi ének!

Sz. J.

A Benceze Erzsi története.

I.

„Vigan éljünk most, a mig tart
Eltűnnek hajnala
Távol legyen most a bánat,
Zengjen ajkunk vig dala.
Hisz az élet gyorsan elszáll
S hogyha búban éljük át
Fenekig ürijük ki a
Fájdalomnak pohárát.“

hangzék távolról az aratók vig dala, a mint az est közeledtével hazamenőben e vig dalban adtak kifejezést gondtalan érzelmeiknek.

A nap épen most tűnt le a hegyek mögött, s forró lehellete még ott kószott a csöndes völgy felett, de a nappali hőséget már enyhíté a hűs esti szellő. Kelet felől már föltűnt az éj előhírnöke, az esthajnal csillagesodás fényben ragyogva s jelenté, hogy már a napnak vége van, közele a csöndes nyári éj.

Elmerengve, gondolataimba mélyedve haladtam utamon szokott esti sétámat végezve, s észre sem vettem, mennyire eltávoztam a csöndes kis falutól, melyben gyermekkorom boldog napjait éltem át, s melyet azóta is minden nyáron oly szivesen látogatok meg. Hisz itt láttam meg a napot először, ez az én születésem helye!

Szemben az aratók csoportja, a mint vigan, dalolva igyekeztek hazafelé. Megálltam az ut szélén, hogy bejárjam őket. Rám sem ügyelve haladtak el mellettem, mindenikük oly vigan oly gondtalanul dalolt, csak egy halványarcu, szőkefűrtű leány nem, ki egymagában, némán, lesütött fővel kö-

vette társait. A mint mellettem elhaladt, felém fordítá halvány, bánatos arcát, rám nézett nagy, sötét szemekkel, melyekből egy elveszett élet tekintett reám, s csöndes, szomorú hangon „jó estvét“ kívánt. Minden, de minden azt mutatta, hogy e leányt nagy bánat, nagy fájdalom emészti. Talán szülei haltak el? s most nines miből fötartania magát, s a nyomorral küzd? Vagy tán szerelmében csalódott?

Mind e kérdésekre nem tudtam magamnak feleletet alkotni, mert e leány szép vonásai — mert valóban szép volt — oly kimondhatlan, titkos fájdalmat árultak el, melynek okát megmagyarázni nem lehetett.

Mig e fölött tűnődtem, léptek zaját hallám közeledni, s hátratekintve, megláttam a jó öreg Pista bácsit, kihez oly sok gyatmenkori emlékem fűződött. Gyermekkoromban huzamos ideig volt atyám olgálatában, s engem rendkívül szeretett, miért én a legöszintőbb vonzalommal viseltem iránta. Sokszor el-eljártam velelem s segített terveim véghezvitelénél. És én mindig csak Pista bácsinak hívtam őt, a vezetőkénevét soha nem is tudtam.

Most miután ő a faluba igyekezett, én is visszafordultam, s hozzá szegődve, egy ideig elmúlt eseményekről beszélgettünk, miközben a lassan haladó aratókat utólérve, megkérdeztem az öregot, nem ismeri-e „azt a leányt, a ki oly szomoruan ballag hátul?”

Az öreg nagyot sóhajta így szól: „Hej! Szomorú históriája van ám a Benceze Erzsinek! Mert így hívják azt a leányt. A tavaly ilyenkor még ő is épen olyan vig volt, mint a többiek, s gyönyörűség volt reá nézni, olyan szép, piros úde arca volt, hej! de azóta elhervasztá a fájdalom a piros rózsákat -arcáról s elnémítá a bánat a dalt ajkán.“

vetni husz emberrel, kik kalapácsokkal dió nagyságúra apróznák a felszínen levő köveket.

Látam Pesten, 1879-ben, mint csináltak egy hét alatt, két kilométer hosszú szikla kemény és padlósima utat, a városligeti körönd körül, az 1885-ik évi orsz. kiállítás előtti téren.

De ily gyors munkához dió nagyságú zuzott kavicsok szükségesek, melyeket a mecklenburgi ló 3 napon át vontatott a zuzott kavicsal behintett úton. Erre jött aztán finom porond és készen volt az ut, fényes hintók és kényes uracok használatára. — Kisebb súlyú hengerrel, melyet az erős havasi lovak húzhatnak, — mi is jó eredményt érhetnek el.

Szükséges volna továbbá a felenyedi malomnál kezdődő úton legalább a malomárok fölött egy kis fahíd építése, mely lehetővé tenné a Felenyeden áthaladó rozsz utak kikerülését. A patak feletti hid ugyan már pár ezer forintba kerülő műtárgy lenne, mindamellett kiépítését nem tartom használatának a nélkül, hogy áradások alkalmával és az egész ut használata és Felenyed patakon inenni és tuli közlekedése egészen lehetetlen ne maradjon.

Szerény véleményem az, hogy az egész havasi utat a közmunka alap terhére felveendő költségen utján egy év alatt lehetne és kellene fejezni, mert hosszú idő alatt és részletekben építve, nagy tökély helyzetnek elgyümölcsösölnél, mi közgazdasági szempontból föltötte káros.

Egy másik pótolhatatlan közgazdasági hátrány a késedelmes építkezésből származhatik, hogy más irányokból előtűnik közelíthetik meg jó utakkal az Erezhegység vidékét s elterelik a forgalmat, melyet megyénk központja felé szeretnünk volna irányozni.

Egy kedves pont a kollegium és szabad erdő határan elvonuló völgyben a négy méter magas esésű zuhany csurgó, mely fa esatornákkal hozott létre.

Idővel e helyen kis fürdőház volna emelhető, mely kedveltséget nyerhetne, mint milyenben a kollegium erdei zuhany fürdő részesült évekkal ezelőtt.

E szikla völgyet továbbá kevés költséggel ellehetne rekeszteni, valamely szép ponton, miáltal, mesterséges tó és vízesés vonzaná a természettől is megáldott tájra a turistákat.

Meg vagyok győződve, hogy ha ez utat elkészíteni a vidék szépségeit, szóval és rajzban ismertetni sietnénk, pár év alatt messze földről is eljönnek a látogatók az Erezhegység szép erdeit, hegyeit és sziklacsucseit, völgyeit, katalánait, vízeséseit, tavait látogatni s a természet áldásait és ember kézzelkötésait az üde levegőt, gyönyörűségekre és élvezetekre fordítani.

Dr. W. A.

A debreczeni dalegylet nagyenyedi hangversenye.

— Julius 23-án. —

Sem a nagy meleg, sem a vakatio, sem az aratás és hordás nem volt képes csökkenteni az édekeltséget, melyet a híres vöröspántlikások érkezése városszerte költött. Szívesen fogadott mindenki vendéget s a kinek nem jutott, megismerkedve velük, még inkább sajnálta, hogy csak 50-en jöttek. Kocsik, szállásra vezetők mind pontosan kirkultak d. e. 10 órára a derék tüzölő zenekarral együtt az indóházhoz, hova a vonat kellő időben érkezett meg. Felharsant a zene „harsány éjlenzés fogadta a kalvinista Róma derék fiait és élükön Lengyel Imrét, az egyetlen 1879-től kezdve buzgó elnökét, Márk Endre és Harmath Gergely alelnököket és Kerekes Sámuel, ezt a páratlan fáradhatlan férfit, ki a turini szép napok és Paris mulatságai után e végből rohant vissza hazájába. Szép, meleg szavakkal üdvözölte a város közönsége nevében vendégeinket Kovács Gyula polgármester és színtylo hó érzellemmel Nagy Lajos tanár, a nagyenyedi dalkör elnöke, kifejezve örömlükét, melyet a hirre nézve

Itt az öreg elhallgatott, s nagyot köhentve elővette pipáját, egykedvűen megtöltötte, reágyujtott s aztán kérdé: „Ugyebár ismerte az urfi Bencez András gazduramat? Mert annak a lánya volt ez az Erzsi, a ki amott megy elöttünk.”

Miután igenlő feleletet adtam, így folytatá: „Nagy gazda volt ám a Bencez András! kevésnek volt a faluban anyyi ökre, anyyi jószág, meg olyan szép lánya, mint neki. De rátartós volt is ám az ökreire, meg az egész gazdaságára, de kiváltképen a leányára. A fejébe is vette már, hogy az ő veje vagy gazdag ember lesz, vagy senki. Ki is szemelt a leányának völgyénjül Kuti Pistát, a leggazdagabb embernek, a Kuti Mártonnak a fiát. Tudja az urfi, a kinek olyan szép lovai voltak!

S Kuti Pista szerette is ám Erzsit, de mit tehetett róla Erzsi, ha ő meg nem szerette Kuti Pistát, mert már odaajándékozta a szívet Marczinak a béresfiúnak, a ki ugyan szép is, ügyes is volt, csak az az egy hibája volt neki, hogy szegény volt.

Minderről azonban nem tudott semmit Bencez András gazduram, s jó hiszomben már előre örvendett a szerencsés házasságnak.

No már most elképzelhetni a Bencez András bámulatát s haragját, mikor a jegyváltáson a leánya egyszerre csak avval áll elő, hogy ő nem megy férjhez Kuti Pistához, mert ő Marczit a béresfiut szereti, s hogyha a Marczie nem lehet, akkor inkább meghal, de máséhoz megsem megy férjhez.

Azt mondják, hogy emiatti bosszúsága s bánata miatt lett be'og Bencez András, elég az hozzá, hogy rá egy hótre meghalt. Halála előtt azonban úgy végrendelezte, hogy: ha a leánya Erzsi a Kuti Pista neje lesz,

és hazafiai érzelme nézve egyaránt kiváló Debreczen polgárainak látogatása kellett. az üdvözölő szavakra Márk Endre alelnök válaszólt talpraesetten, rokonszenvesen. Szívélyes kézsorítás után a vendégek gyorsan helyet foglaltak az előre kijelölt kocsikon és szállásukra érve taasztalhatták az erdélyi hamisítatlan, őszinte vendégszeretetet.

Delután vendégeink megtekintték a kollegium gazdag gyűjteményeit, a feyintézet ipartelepét, az ev. ref. templomot s aztán a sétaterre gyűlték fel, hol zene és táncz volt tiszteletükre. Este 8 órakor kezdődött az előadás esinosan díszített és szép közönséggel telt színteremben. A nagy hőség nem riasztott vissza senkit s valóban nemcsak meglelégedéssel, hanem őszinte lelkesedéssel hallgatunk a remek előadott énekdarabokat, Mándoky Béla, szép szavalaatát és Rácz Károly pompás hegedűjátékát. — A dalkör kitünő énekesekből áll, kik oly preize énekeltek, daezára a farszto utazának és a kolozsvári, marosvásárhelyi, tordai, marosújvári hangversenyeknek, hogy művészi tekintetben valóban méltán kiérdemelték az országos hírnevet s ebben méltó érdeme van ugy a derék tisztviselői karnak, mint Mácsay Sándor karnagynak. Zajos éjlenzés taps volt jutalmuk a pompás dalokért s elismeréssel jegyezzük meg, hogy a sok újrázásra újabb nótákkal felelték.

Körutjok a magyar dalnak és ének művészetnek méltán kiérdemelt diadalutja az „EMKE részére gazdagon jutalmazó fáradozás volt. Előadás közben Kis K. barátunk szétozta Szabó Jenő esinos költeményét a Két Hatyu“ Szállodában közvesorára gyűltünk, melyen nő vendégeinket városunk kedves hölgyei vették körül. Igazi vidám hangulat közepette pohár köszöntő köszöntőt ért „közbe felzendültek a gyönyörű dalok és zengett Rácz Károly hegedűje, hogy csupa gyönyörűség volt. Természetesen az őszinte barátság érzelmek nyílvánlása találta meg megígértük vendégeinknek, hogyha Isten éltet, mi is felkeressük őket otthonukban — Minden toszto nem jegyezhetünk fel — de megemlíthetünk legalább annyit hogy Csató J. alispán ő felségekre emelt poharat, Kovács Gy. polgármester a vendégeket éltette, mire Márk E. ellett; — aztán Török B. főjegyző az EMKE nevében üdvözölte áldozatkész hazánkfiat, majd Hegedűs J. tanár a vendég hölgyekért Lengyel Imre elnök az enyedikért, Márk E. Kovács Gyula és Török B. rendezőkért, Harmath Gergely Kerekes Sámuel ittak s végül Kerekes S. daezára rekedségének valóban szép, emelkedett szellemű beszédben vázolta azon törekvését, hogy debreczeni barátaink felkeressenek s megismerjenek bennünket erdélyiek tüzhelyünkkel is.

Még nem volt éjfel után 1 óra, mikor Márk E. kiadta a szigorú jelszó: „indulni kell, egy se maradjon el“. Hiába volt minden marasztás! Persze kikisértük őket az indóházhoz s a várakozás perezei gyorsan teltek el. — Még egy ölelés, még egy kézsorítás és a vonat — „éjjen Debreczen!“ „Éljen Nagyenyed!“ kiáltások között tovább vitte barátainkat, hogy Brassóban is teljesítsék szép hivatásukat. B.

VEGYES HIREK.

— Gróf Péchy Manó meghalt. Igazi részvétel értesülünk, hogy a közélet e kiváló, tipikus alakja f. hó 25-én Boldogkő Váralján, 72 éves korában megtért őseihez. — Elettéve, amíg eraje és egészsége engedte, folytonosan a közpályán töltötte, melyet 18 éves korában mint Abaujvármegye tiszteletbeli aljegyzője kezdő meg Két évvel később főjegyző, — 21 éves korában országgyűlési követ, 1843-ban Zemplénmegye főispáni helytartója, 1861-ben Abaujmegye főispánja, 1867-ben erdélyi kir. biztos lett, — Ez állásában kiváló érdemeket szerzett magának az „Unió“ tapintatos és erélyes keresztülvitelével, — s eljárása hálás elismerésűl több erdélyi város, köztük Gyulaehérvár is, dispolgárává választotta. — Bevégezve általános elismerést nyert, missióját, Kolozsvár választotta meg képviselőül. Később főkamarmester lett s a főrendiházban foglalt helyet. — Bökezü Mecénássá volt a szép művészeteknek. — Erős hatalmas alakja hosszú életet ígérő s ina már pár év óta súlyos szenvedései voltak, melyek megrövidíték tevékeny életpályáját.

— Nekrológ. Müller Ferencz. Müller Mihály m. tiszti főügyész édes atyja, f. hó 20-án Tövisen 73 éves korában elhalt. Temetése f. hó 22-én történt meg igaz részvétellel kísérvé.

akkor mindenét reá hagyja, de ha máséhoz megy férjhez, akkor egyedül örökösévé Kuti Pistát nevezi ki a lányát meg mindenből kitagadja, a miért ellenkezett az akarátával. Képzeltetni a Bencez Erzsi meg a Marczie bánatát s a Kuti Pista örömet.

Végre is a leánynak nem volt mit tenni, hozzá kellett mennie Kuti Pistához, mert Marczie olyan földönfutó szegény volt, mint a tempлом egeré. Maga is alig tudott volna tartani.

Karácsonkor aztán meg is tartották az esküvőt nagy pompával, a mikor Bencez Erzsi sokat, nagyon sokat sirt. Marczie is ott volt az esküvőn s azt mondják, hogy nagyon bánatosnak látszott.

Mikor aztán már vége volt az esketésnek, s a násznép a Kutiék házána mulatott, egyszer csak egy kis gyerek oda furakodik a mulatók közt Kuti Pistához a ki épen a menyasszonyt ölelte, s megszólítja: „Pista bácsi jöjjön ki, mert kiint várja valaki.“ Kuti Pista semmit sem sejtve kiment, de mikor az ajtón kilépett, Marczie egy fejszével úgy ütötte föbe, hogy menten szörnyet halt. Volt aztán sikoltozás lótas-futás, a minek a vége az lett, hogy Marczit elfogták s halálra ítélték. Bencez Erzsit pedig azóta folyton emésztí a bánat.

Azt is rebesgetik, hogy tán Bencez Erzsi vitte rá Marczit a gyilkosságra, s most lelkiismerete nem hagyja pihenni. A mint mondják, minden éjjel megjelen neki álmában Kuti Pista véres fejjel s hörögve kérdi tőle: „Akarsz e a feleségem lenni?“ S ilyenkor aztán sikoltozva rohan Erzsi az utczán végig, mint egy örtlű, a szomszédok alig tudják lecsendesíteni. Elég szerencsétlenül járt bizony szegény Bencez Erzsi! Az Isten legyen irgalmas neki!“

— Enyed város új rendőrkapitányává Sombori Sándor gyulafehérvári alkapitányt nevezte ki főispán ő maga. — Sombori a f. hó 26-án tartott képviselői gyűlésben tette le a hivatalos esküt.

— Enyed város monografiája megírását vette czélba a képviselőlet. Egyelőre az adatgyűjtés lett elhatározva s ezzel a tanács Szilágyi Farkas. Makka i Domokos és Török Bertalan képvis. tagok lettek megbízva. Felkérünk ez okból mindenkit, kiknek Nagyenyed városát érdeklő okleveles levelezései, könyvei, hírlapjai s más nyomtatványai vannak, hogy azokat vagy ajándékképen, vagy lemásolás végett akár Kovács Gyula polgármesternek, akár a nevezett képviselői tagoknak átadni sziveskedjenek. Szívesen fogadjunk továbbá minden figyelemzetést, mely ily adatok hollétére szolgál.

— Kinevezés. Főispán ő maga Kiss Árpádot a m.újvári jbiróságához irnokká, — Pogány Imrét a központba díjnokká nevezte ki.

— A pénzügyigazgatóság képviselői sorában — még a hivatalos lapban is — tévesen volt Hosszu Gyula említve Hosszu Emil fogalmazó helyett, kit — mint az adófelügyelőség egyik buzgó tisztviselőjét, örömmel látunk továbbra is.

— Tiszt. Deli Ödön, a helybeli minorita ház főnöke, helyét elfoglalván, az egyház tagjai közül számosan siettek szívélyesen üdvözölni, kiknek nevében Török Bertalan főigazgató szolott, reményét fejezve ki, hogy az új ház főnök szép tehetségeivel és buzgalomával egyházközségünk javát s a jó egyetértést a legsikeresebben fogja munkálni. Mire a derék lelkes meghatva válaszolt s kijelenté, hogy az egyház és az iskola javára fog működni s rajta lesz, miszerint ugy az egyházközség tagjai, mint a más felekezetűek között a szívélyes, jó egyetértés fönnálljon.

— Finna István, balázsfalvi főszolgabíró súlyos betegsége miatt lemondott hivataláról.

— Ifj. Gáspár János megyei jegyző hazatérőben van párisi és londoni utjából. A mint Londonból, e hó 18-án kelt levelében írja, — a tengeren átkelő útjában nagy veszélyben forgott. — Roppant vihar támadt s a hajó kormányja eltört. 5 órát kellett a vészes hullámok között vesztegelni, míg a kormány pótolva lett s így 10 órába került az átkelés. „Valóban borzasztó éjet töltöttünk“ így is t. barátunk s mi örvendünk, hogy szerencsésen túl van a veszélyen.

— Miniszterek nálunk. Wekerle és Baros miniszterek váratlanul az erdélyi részeken tüntek fel. Meglátogatták Vajdahunyadot, Piskit, Brassót s Románia felé tovább utaztak. Hir szerint a helyszínen akarják megfigyelni közlekedési, ipari s kereskedelmi viszonyainkat s megfelelő intézkedésekkel javítani a tapasztalt hiányokon. Vajha minél hosszabb időt szentelének igen sok tekintetben fejletlen viszonyaink alapos tanulmányozásának.

— Debreczeni vendégek vármegyénk területén szerettek legtöbb diadalt művészetükkel, — amennyiben f. hó 22-én Marosújvárt, 23-án Nagyenyeden, 27-én pedig Gyulafehérvárt rendeztek hangversenyt, s mindennél a legszívélyesebb fogadtatásra találva.

— Értesítés menló-vásárlás ügyében. A uulgu földművelésügyi m. kir. miniszter Gróf Szapáry Gyula ur 37102. szám alatti átiratában arról értesíti erdélyi gazdasági egyeletünknek állatkiállítási szakosztályát, miszerint „a kiállítás első napján, vagyis augusztus hó 30-án ez évben is szándékozik az erdélyi lötenyésztők érdekében

Itt az öreg bevégző elbeszélését s elhallgatott. Magam is elgondolkoztam a szomorú eset fölött, s így szólanul, komoran hallagtunk egymás mellett. Lelkemet nyomtasztó, szomorú érzés nyögözte le, mig ezzel ellentétbe az aratók vig dala zengett az est csöndjében.

II.

Egy év mult el ez eset óta. Megjött ismét a nyár hullámzó, arany kalászt ringatva a szélben. Régi szokásomhoz híven ismét ellátogattam kedves kis szülőfalumba hogy élvezzem a szép, nyári estéket, s az üde, falusi léget.

Egy este, a mint a mezőn bolyongtam czéltalanul, ismét hallottam azt a vig dalt távolról, enyésztesen, a melyet mult nyáron az aratók daloltak.

Ez a dal eszembe juttatá Bencez Erzsit, s a Bencez Erzsi szomorú történetét. Híven megmaradt emlékezetemben az egész eset ugy, a mint azt nekem jó, öreg Pista bácsi elbeszélte. Még egyszer elvonult lelki szemeim előtt a szomorú történet, s őszinte részvét ébredt bennem a szerencsétlen leány iránt. Valjon mi lett azóta belőle? . .

A mint hazatértem; utam a temetőn vezetett keresztül. A hold épen ekkor jött fel teljes fényében, s ezüst sugarai vakítóan ragyogtak a fehér sírköveken. A mint egy gondozatlan, füvel benőtt sír mellett elhaladtam, szemeim véletlenül a sírkő föliratára tévedtek s meglepetve állottam meg.

Az egyszerű sírkőn e név állott: Bencez Erzsébet Semmi sem volt ráírva egyéb, még az sem, mikor halt el, de nekem e két szó teljesen elég volt sokat, igen sokat tudtam meg belőle.

Szász Gerő.

ménvásárlás miniszter ur lapokban a rint az állam melyek a 3 és a menny vonatkozólag a 165 centi megbizásnak szersmint fe kedvező alka felelő apalov litan szives kiállítás rend hó 19-én. S jegyző. — Bo

Splényi 5 évvel ezel 5-ikére meg hivatali akad jelenni köte az 1889. au évről, a jövő 5-ikére halas szerződésünk nek és felké ideje előtt a szerződést Kézdí-Vásári hármás bizo törvényszéki

— AZ tartozik. A mikor egy ujságolvasás merre utazik a „Pesti Hírségtelenül“ kis cikk, na oly gazdag lapársáé ser ról a legterj perze csak is érdemi a lap, ugyszó negyedévre kiadóhivatala do. Ugyano hélig ingyev

— EM tak a Mát Sándorné, Eduárdné, 5 öz. Vekster Józsefné, Sz za, 30—30 Besenyei G Puskás Gyu Keresztes J Szabadi Józ Desző Dénes Tó k és I n Albrechtovic forint Han abend Emil Edéné, Mes Károlyné, 4 láné 30—30 öz. Debrec ifj. Üveges dorué, Felvi Mátyásné, T renczné 20 12 frt. — D i v é n : öz Miklósné, F nyi Henrich 1—1 frt. Öz Asztalos Ján dori Vilmos sen 12 frt 40 i v é n : Dr. Böjte Lajos vidné, öz. Mihályné, N kr. Sikorski

Buk a vízkérdés végezve a melyek tisz Utcza minden sz

yává Som-
yt nevezte ki
26-án tartott
köt.
iratását vette
lett elhatá-
Ma k k a i
lettek meg-
k Nagyenyed
vei, hírlapjai
agy ajándék-
e s G y u l a
eti tagoknak
vább minden
plgál.
ss Arpadot a
lmet a köz-
ői sorában —
sszu G y u l a
kit — mint
jét, örömmel
minorita ház
özüli számosan
ben T ö r ö k
ve ki, hogy
almával egy-
sikeresebben
arva választott
a fog működni
tagjai, mint
jó egyetértés
gabiró súlyos
b hazatérében
donból a hó
tkelő útjában
támadt s a
zes hullámok
lett s így 10
jet töltöttünk
erencesen tul
e és Baros
u tüntek fel.
ót s Románia
akarják meg-
szonyainkat s
lt hiányokon
ok tekintetben
ak.
yenk területén
amennyiben
reden, 27-én
yt, s minde-
en. A nmlgu
báry Gyula ur
erdélyi gaz-
yát, miszerint
hó 30-án ez
ök érdekében
allgatott. Ma-
bt, s így szót
Lelkemet nyo-
zzel ellentétbe
n.
ismét a nyár
Régi szoká-
szülőfalumba
e, falsi léget,
m ezáltalánul,
nyezetesen, a
t, s a Bencez
emlékezetem-
jó, öreg Pista
elki szemeim
edt bennem a
óta belőle?
vezetett ke-
s fényében, s
írköveken. A
tt elhaltam,
itek s megfe
eze Erzsébet
n, mikor halt
sokat, igen
asz Gerő.

ménvásárlást tartani. Együttal arra kéri fenntisztelt miniszter ur alóli Elnökséget, hogy az erdélyrészi hírlapokban a mentulajdonosokat figyelmeztesse arra: „miszerint az állam által csak oly ménlovak vásárolhatnak meg, melyek a 3 1/2 évet betöltötték, de 8 évnél nem öregebbek és a mennyiben a hiány csak a természetes anyagra vonatkozólag merült fel, az egyes példányok legalább is a 165 centimetryni magasságot elérték. Midőn a magas megbízásnak ezennel kész örömet teszünk eleget, egyszerűsint felkérjük az érdekelt lótenyésztőket, hogy a kedvező alkalmat felhasználva, a fenti feltételeknek megfelelő apalovakat mielőbb bejelenteni s annak idején kiállítani sziveskedjenek. A VII-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás rendező bizottságától. Kolozsvárt, 1889. július hó 19-én. S i g m o n d D e z s ő, elnök. G a m a u f V i l m o s, jegyző.

Borszéken való találkozás elhalasztása. Br. Splónyi Ödön és neje Blaha Luiza, a Borszéken 5 évvel ezelőtt általuk indítványozott, 1889. augusztus 5-ikére meghatározott találkozóra, ez évben eljőnni, hivatali akadályok miatt, akadályozva lévén; a 11 megjelenni kötelezett többségének megállapodása szerint, az 1889. augusztus 5-ikére meghatározott találkozás, az évről, a jövő évről ugyanezen napjára 1890. augusztus 5-ikére halasztatott el, a mikor Borszéken megjelenni, szerződésünk értelmében, a szerződést aláírók kötelezettek és felkértek. Egy hóval a találkozó újabb határideje előtt a hármas bizottság újlag figyelmeztetni fogja a szerződést aláírókat, barátságos ígéretük teljesítésére. Kézdi-Vásárhelyt, 1889. július hó 20-án. A kiküldött hármas bizottság nevében: S á n d o r K á l m á n, kir. törvényszéki bíró.

Az ugorka idény már csak a legendák sorába tartozik. A kánikula dacára eseménydus napokat élünk, mikor egy művelt ember sem nélkülözheti a mindennapi újságolvasást; kivált mikor azt maga után küldheti, bármerre utazik, bárhol fűrdőzik. Legalkalmasabb e célra a „Pesti Hírlap“, mint a mely ma napilapjainak közt kétségtelenül a legértelmesebb. Anyi benne a tárca, kis cikk, nagy cikk, mulattató karcolatok, csevegések s oly gazdag a törvényszéki és hirrovata, mint egy más lapjáról sem. Azonfelül minden szenzációsabb eseményről a legterjedelmesebb sürgöny tudósításokat hozza. Ezt persze csak rendkívüli elterjedése folytán teheti. De meg is érdemli a pártolást, mert a mellett, hogy a legjobb lap, egyszerűen a legolvasott is: egy óra 1 frt 20 kr., negyedóra 3 frt 50 kr. Az előfizetés a „Pesti Hírlap“ kiadóhivatalába (Budapest, V., Nádor utca 7. sz.) küldendő. Ugyanonnét mutatószámokat is lehet kérni; egy héttig ingyen és bérmentve küldenek mindenkinek.

EMKE Lobogója részére következők adakoztak a Mátyás Sándor névű urasszony ivén: Mátyás Sándorné, Sándor Károlyné, Mátyás Lajosné, Czeiler Eduárdné, 50—50 kr. Bán Ferenczné, Varga Mártonné, öz. Veksler Salamonné, Végh József, 40—40 kr. László Józsefné, Szőlősi Ferenczné, Puskás Józsefné, Müller Rozsa, 30—30 kr. Seprényi Berta, Ungár Gyuláné, öz. Besenyi Gáborné, öz. István Józsefné, Borsos Józsefné, Puskás Gyuláné, Volfart Józsefné, Volfart Berta és Róza, Keresztes Ilonka, öz. Müller Jánosné, Kun Gyuláné, Szabadi Józsefné, Kocsis György, Demeter Sándorné, Dezső Dénesné, Sátán Jánosné 20—20 kr. Összesen 8 frt. — T ö k é s I m r é n é u r a s s z o n y i v é n: öz. Lászlóné, Albrechtovics nővérek, Fánta Józsefné, Tökés Imréné, 1—1 forint Hamerman nővérek 60 kr. Seprényi Jánosné, Abend Emilia, Bálint Jánosné, Kovács Sándorné, Buda Edéné, Mester Póli, Molnár Kornélné, 50—50 kr. Bitai Károlyné, 40 kr. Angyalosi Józsefné, Spanenberg Gyuláné 30—30 kr. Dunai Albertné, öz. Antal Jánosné, öz. Debreczeni Kálmáné, Védel Mariska, Ungár Ida, ifj. Üveges Andrásné, Grohman Károlyné, Brassai Sándorné, Felvinczi Sándorné, Sáska Lászlóné, Cservényi Mátyásné, Toth Luiza, Kerekes Károly, öz. Ács Ferenczné 20—20 kr. Molnár Gyuláné 10 kr. Összesen: 12 frt. — **Dr. Magyar Károlyné** ó nagysága ivén: öz. Br. Kemény Dénesné 3 frt. Öz. Zeyk Miklósné, Feiler Farkasné, Scheidel Józsefné, Br. Splónyi Henrichné, Dr. Magyar Károlyné, Czirner Józsefné, 1—1 frt. Öz. Keresztes Józsefné, Fogarasi Albertné, Asztalos Jánosné, Ludvig Jánosné, Bokor Mozesné, Nádori Vilmosné 50—50 kr. László Gyuláné 40 kr. Összesen 12 frt 40 kr. **Grün A. Sámuelné** urasszony ivén: Dr. Mátyás Mihályné, Müller Mihályné, öz. Bőjte Lajosné, Grün A. Samuné, 1—1 frt. Grünfeld Dávidné, öz. Grünfeld Ignáczné, Grün Jozsefné, Reich Mihályné, Neumann Gézáné, Benedek Samuelné, 50—50 kr. Sikorski Jánosné, 40 kr. Összesen 7 frt 40 kr.

CSARNOK.

Bukarest.

(Folytatás.)
Bukarest egyik legnevezetesebb, jelentékeny kérdése a vízkérdés, már meg van oldva. 1888. őszén lettek bevégezve a legújabb szerkezetű vízvezetések, a melyek tiszta vízzel látják el a várost.
Utcáin mindig nagy élénkség uralkodik. A nap minden szakában a mindenféle czikket áruló házalók nyü-

zsgönek, kik — keleti szokás szerint — egyenkari rudakon viszik árúikat, hangosan és nem egyszer sajátságosan kiabálva, igyekeznek tudtára adni a czikk minőségét, sőt árát is. Egy bukaresti lakos ugyszólva nem kell, hogy a piacra menjen, mivel a város minden zugában előző hízalók ellátják mindenféle élelmi és egyéb czikkel.
A város főutcáin rendszeren igen nagy nyüzsgés uralkodik. Azon egyén, ki Bukarestbe jön és csak futólag megnézi pl. a Calea Victorein, vagy a Lipsceanin végigkocsizik és a szép bolti kirakatokat, az utcaiz legélénkebb kocsikázás s a járdákon járó finom uri közönséget meglátja: az egy perezig sem fog habozni, hogy magát egy nyugat európai nagy városban ne képzelje. Amde hogy mennyire tévedt, csak akkor látja meg, ha csak egy pár száz lépésnyire a főtezáttól jobbra balra távozik.

Egy idegenre igen sajátságos benyomást tesz, hogy minden utcában, ugy a főtéren, mint a külvárosban, majdnem minden lépésnyire lát egy-egy táp- és inyenze-étel-kereskedést, sok czukrász s még több borivó- és étermetek. Az alsóbbrendű ivó és éthelyiség két csoportra oszlik, n. m. földmivelői (paraszt) és nemzetie (Birt Economic és national), a melyekben olcsón kaphatni teit, csakhogy legtöbb helyt a r o n d a s á g netovábbja uralkodik.
Vannak igen kitünően és legszebben berendezett, nagyvárosi, elsőrangú szállodái is, a melyek azonban szerfelett drágák.
A legelső vendéglője a „Grand Hotel du Boulevard“ 108 szobával, elegáns étteremmel stb. „Hotel Imperial Grand Hotel Brofft“, „Hotel Otteltochano“, „Hotel de France“ stb. II. ranguk: „Hotel Labes“, „Hotel d'orient“ stb. — Nagyszerű kávéházaik közül nevezetes a Grand Café du Boulevard, Café Francois, Café Radulescu stb. Elegáns éttermei közül legjobb a Hotel Frascati.

A városi közlekedés sok helyt lóvonatu vasuton történik. Ezenkívül mintegy 600—700 számozott bérkocsi áll a közönség rendelkezésére.
Az egész város g á z v i l á g í t á s s a l van berendezve és csak a külvárosokban vannak még petróleum lámpák. Villanyvilágítás csak 3—4 helyt van. A nemzeti Színház, Hotel National és az Eforia színházterem szép intenzív villanyvilágítással van berendezve.
Ezelőtt 5 kerületre osztott fel, n. m. I. Sárga—Észak. II. Vörös—a centrum. III. Fekete—Nyugat. IV. Kék—Dél és végre V. Zöld—Kelet.

A jelenlegi felosztása szélszerűbben van végrehajtv. 50 kerületre (Sectoriara) van beosztva, a melyek egyszerűsint rendőri állomásra is vannak ellátva.
A rendőri hivatalok sürgönyhural állanak összeköttetésben a főállomással. A közbiztonság meglehetősen jó lábon áll. A város minden utcáján vannak ugy éjjel, mint nappal, gyalog- és lovas-rendőrök (várdiszt), kik szigorú felügyelést alatt állanak. Szükség esetén még a gyalog- és lovas-csendőrök is közreműködnek.
Van még Bukarestnek két specialis nevezetessége igen sok templomai vannak.
Nincs talán egyetlen-egy utcája sem, a melyen 1—5 templom ne volna. (Pl. a Calea Victorián 11 templom van.)
Templomainak száma — állítólagosan — felülhaladja a 350-net. Egy gör. kel. esperestől hallottam, hogy Bukarest templomainak számát tulbeesülte a római templomok számánál. Felesleges is mondanom, hogy mindezen templomok legtöbbje gör. keleti, orthodox és kevés gör. nemegyesült. Idegen felekezeti kevés, mindössze ha 20—25 van. A bukaresti templomok legreamekbebbe az ujonépült „Balassa“ templom. Ezután jó — nagyságra ugyan a legelső — a metropolitai templom. (épült 1834-ben) mely nagy halmon fekszik.

Igen szép templomuk van a katolikus hitvallásuknak is. — Igen csinos és kellemes benyomást gyakorló továbbá még a ref. esperesség kis temploma is. A lutheránusoknak szintén templomuk van s végre az izraelitáknak egy Sinagógájuk és kb. 15 imaházuk.
Bukarest másik nevezetessége egy igen humanus intézkedés, a melyhez egészen hasonlót nem igen találunk egy nagyvárosban sem. Ez a betegék sorsa, a kórházi berendezés. Bukarestben igen sok nagy alappal bíró kórház van, a melyekben a szegény ember — vallás, nemzetiség és rangkülömbőség nélkül — teljesen ingyen gyógykezeltetik bármínó bajban. A legtöbb kórház általános, de vannak specialis kórházak is. — A legszebben s mondhatni nagyszerűen berendezett Colta (olv. Colera) kórház foglalja el kétségtelenül az első helyet. Híres továbbá a Colentínai és „Philantropia kórház“, „Panteleimon“ és a „gyermek kórház“. (Vége köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Fontos értesítés

A kolozsvári állatkiállítás tárgyában.
A nmlgu földmivelésügyi m. kir. miniszter Gróf Szapári Gyula ur, 30102. sz. átiratában a kiállítás alkalmával ménlovak vásárlását engedélyezvén, majd 37575. szám alatt a tordai állami bikanevelő telep részére mintegy negyven darab növendék bika beszerzését rendelvén el: a már közzétett kiállítási napirend ezen kedvező kiegészítések felvételével már most következőleg hangzik: Az erdélyrészi VII-ik tenyészkiállítás napirendje.

Első nap: Péntek, augusztus 30-án reggel 7 órától délután 3 óráig a bíráló bizottság működése, mialatt a kiállítás látogatása tiltva van.

Ménvásárlás az állam részére, mire nézve az érdekelt erdélyrészi lótenyésztők figyelmeztetnek, miszerint ezuttal az állam által csak oly ménlovak vásárolhatnak meg, melyek a 3 1/2 évet betöltötték, de 8 évnél nem öregebbek és a mennyiben a hiány csak a természetes anyagra vonatkozólag merült fel, az egyes példányok legalább is 165 centimetryni magasságot elérték.

Délután 3 órakor: a kiállítás megnyitása, a bírálati eredmény kifüggesztése, 4—7 óráig zene; 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 1 frt.

Második nap: Szombat augusztus 31-én reggeli 9 órától kezdve lóvásár és lóárverés, délután 4—7 óráig zene; 4—6 az elővezethető állatok elővezetése; 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 50 krajczár.

Ezen, valamint szükség szerint a következő napokon, mintegy negyven darab növendék bika vásárlása a tordai állami bikanevelő telep részére. —

Esti 5 órakor az állatkiállítási szakosztály részjegytulajdonosainak közgyűlése.

Harmadik nap: Vasárnap szeptember 1-én déli 11 órakor 800 frt erejéig állatkiállítási részjegyszelvények kisorsolása; délután 4—7 óráig zene; 4—6 óráig elővezethető állatok elővezetése; 5—6 óráig fogatok jártatása; belépti díj e napon 30 kr.

Negyedik nap: Hétfő, szeptember 2-án délután 3 órakor e díjak ünnepélyes kiosztása, 4—7 óráig zene, belépti díj e napon 50 kr.

Gyermek és katonák (az örmesterig bezárólag) a fent említett belépti díjnak felét fizetik.

Névre szóló állandó belépti jegy, mely mind a négy napon tulajdonosa által bárhányszori belépésre használható, darabonként két forintért váltható.

A kiállítás naponta délelőtt 8 órától esti 7 óráig a látogatók részére nyitva áll.

Egyszerűsint figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy ezen kiállítás alatt folyik le a kolozsvári országos vásár és pedig augusztus 29-én lóvásár, 30 és 31-én baromvásár; szeptember 1-én kezdődik a terményvásár.

A távolabbról jövő kiállítók és látogatók egyszerűsint két szép nemzeti ünnepélyben is vehetnek részt, ugy mint szeptember 2-án, tehát kiállításunk utolsó napján, Kolozsvárt a Mátyás király házában emléktáblájának leleplezésén; valamint más nap, szeptember 3-án, nyomban kiállításunk bezárása után Szamosújvárt az Emke közgyűlésén.

Midőn a kiállítási napirend ekként kiegészített szövegét a t. tenyészők és nagy közönség szives figyelmébe ajánljuk, egyszerűsint tudatjuk, hogy bejelentéseket aug. hó 15-éig az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt fogad el, mely kívánatra forduló postával küldi meg a szükséges bejelentési ivatek.

A VII-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás rendező bizottságától Kolozsvárt, 1889. július hó 25-én.

Sigmund Dezső, elnök. **Gamauf Vilmos,** jegyző.

A gyümölcsfák sebeinek gyógyítása.

Gyümölcsfánk a leggondosabb ápolás mellett is kisebb nagyobb sérüléseket szenvedhetnek, a melyek továbbbi fejlődésükre befolyással szoktak lenni. Legtöbbször szélvihar vagy gonosz szándék következtében sérülnek meg a gyümölcsfák, de nem ritkák az olyan esetek sem, a melyekben a kertész maga bizonyos tenyészési czél elérése végett éjt rajtuk kisebb nagyobb sebeket. Ilyen esetek a nyésés, kitisztítás, ifjítás, oltás, stb. a mik mind olyan műveletek, melyeknek véghéztelenné válik a gyümölcsfákon nem egy, hanem számos sebet kell ejteni.

De bármily módon keletkeznek is a gyümölcsfákon a sebek, mindig azt tapasztalhatjuk, hogy a tenyészlet segítségére siet a megsérült fának és sebeket meggyógyítani igyekszik. A gyógyítás kétféle módon mehet végbe, vagy egyszerre kezd az egész sebfelület gyógyulni, vagy pedig a sebek széleiből indult ki a gyógyulás, mely utóbbi esetet hegedésnek nevezzük.

Az előbb említett módon csakis akkor gyógyulhatnak a sebek, ha ez a kambium valami anyaggal érintkezik, vagy ha csak az esőviz megnedvesíti is, az ily módon való gyógyulás lehetetlenülé válik.

Miothogy a gyümölcsfák megsebezésekor a sebzó tárgy rendszeren a kambiumot is éri, a gyógyulásnak ez a módja a legkritikabb esetek közé tartozik s a gyakorlatban rendszeren azt mondják, hogy csak akkor lehetséges, hogy a rostsívtetnek legalább egy kis része sértetlen maradjon.

A gyümölcsfák legtöbb sebe hegedés után gyógyul meg oly módon, hogy a seb szélein az élő kambium rétegből heg támad, mely kívül kéregből és rostból, belül fából áll. Ennek a két szövete közt új kambiumréteg van, melynek fejlődése következtében a hegek mindinkább nagyobbodnak míg végre az egész sebet bevonják. A gyógyulásnak ez a második módja rövidebb vagy hosszabb ideig tart, a szerint, a mint kisebb vagy nagyobb volt a seb. Kis sebek néhány nap alatt is teljesen meggyógyulhatnak, holott a nagy sebek gyógyulása néha évekig is tart. Ha lassan gyógyulnak a sebek s felületük hosszabb

ideig a levegő hatásának nyitva áll, úgy a fa előbb ki szárad és sötétebb színezetet kap, később rothadni kezd ha ezt a változást valami módon meg nem akadályozzuk. A rothadást többféle konzerváló szerrel akadályozhatjuk meg, melyek közül a gyanta és a kátrány legjobbaknak vannak elismervé és leggyakrabban használtak.

Minden nagyobb sebet, különösen pedig azokat melyek fűrészelés következtében keletkeztek, bátran bekenhetünk kátránnyal. A kátrányt bármikor használhatjuk erre a célra, de legjobb mégis, ha fáinkat össze, vagy télen tisztítjuk ki s kenjük be vele, mert akkor több milliméterre belé szívódik a fa szerteibe. Igaz, hogy a kátrány a fának szerteit, a melyek tele ivódnak velet megöli, de a mellett ugy ezeket a bolt szerveket, min az alattuk levő egészségesekeket meg is óvja a rothadástól és korhadástól. Tavasszal és nyáron az erősen föltéle áramló nedv miatt nemcsak a metszési síkba nyomul be könnyen, hanem kívülről is csak lazán tapad a sebbez és hiányosan zárja el a levegőtől, minek következtében a sebek gyakran a kátránnyal való bekenés dacára robadásba mennek át.

A kis sebeket, melyek előreláthatólag néhány hét vagy hónap alatt valószínűen, a növekedés ideje alatt pedig bizonyosan teljesen behégednek, nem szükséges sem kátránnyal, sem ojtó-viasszal bekenni, mert fájuk a teljes behégedésig semmi esetre sem megy át rothadásba. Ezeknél a sebeknél a munkát is megkímélhetjük, az anyagot is megtakaríthatjuk. Akárhány nagy faiskolában találhatunk rá példát, hogy a nyáron és ősszel a fák kitisztítása következtében támadt sebeket semmivel sem kenik be, hanem a természetre bízzák és e faiskolákból mégis egészséges, sima kérű fák kerülnek ki.

Egészséges, erős növesztő fák sebeit kevesebb aggodalommal hagyhatjuk takaratlanul, mint a beteges fák sebeit. Ugyanez áll azokról a fákról is, a melyek akkor sérülnek meg, mikor a növekedés legnagyobb eréllyel halad. Azok a sebek, melyeket a májusi és júniusi jég-esők ejtenek a fákon, sokkal kevésbé veszélyesek, mint a később keletkezők, s azért ha nem igen nagyok s őszig maguktól is behégedhetnek, bátran nyitva maradhatnak. Meg kell még jegyezmem, hogy a jégese következtében támadt sebek egész felületükön soha sem gyógyulhatnak egyszerre, mert a jég nemcsak a kérget, hanem a kambiumot megsérti s a sebbe azonnal víz nyomul be, a mely rendkívül érzékeny kambiumot azonnal megöli, ilyen sebek tehát a szélekből kiinduló hegedés útján gyógyulhatnak meg. Érdekes tanúságot szolgáltatnak erre névze azok a kísérletek, melyeket tavaly Bach karlsruhei gyümölcsészeti tanár tett. Azon a vidéken ugyanis május végén nagy jégese pusztította az ottani faiskolákat; a diónagy-ságu jégdarabok roppant sok kárt tettek a gyümölcsfákban. Bach a sebek egy részét kivágta s részint ojtóviasszal, részint vakolattal fődte be, egy részét pedig a sebeknek teljesen a természetre bízta.

E kísérlet eredménye az volt, hogy sem az ojtó viasz, sem a vakolat nem mozdította elő a hegedést, mert augusztus végeig egy kettőnek kivételével a be nem kent sebek épen ugy mind behégedtek, mint azok a melyek be voltak kenve. Különbséget a kötféle kezelés eredménye közt tenni nem lehetett, a be nem hegedt sebek között mindkét fajtából valók voltak.

A kis- és középszerű sebek augusztus végeig teljesen behégedtek, a nagyokon, vagyis olyanokon, melyeknek hossz átmérője 2-3 ctm. volt, már csak olyan ki-nyitott sebhelyek voltak, a melyekről előrelátható volt, hogy őszig teljesen behégednek.

Még egy különös eset érdemel említést. Vigyázatlanságból néhány sebnak a széleit és ezek körül levő kérget is bekenték ojtó-viasszal s tunc a viasz, a heg terjedését bizonyos fokig akadályozta, minek következtében ezek a sebek sokkal lassabban gyógyultak meg. E tapasztalatból a következik, hogy a gyümölcsfák kis sebeit, a melyek előreláthatólag rövid idő alatt behégednek, ojtó viasszal bekenni vagy vakolattal betapasztani nem szükséges, mert a fa a behégedéshez szükséges rövid idő alatt korhadni nem kezd s mert a tapasztalás a gyógyulást ugy sem mozdítja elő. K. L.

Felelős szerkesztőség:
Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN.
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS.

Hirdetmény.

FARKASTELKE községében, Balázsfalvához 11 kilométer távolságra
45 hold birtok
szabad kézből előnyös feltételek mellett „eladó” vagy „haszonbérbe kiadó,” mely áll egy terjedelmes belsőszéggel, rajta lakóház 3 szobával, konyha és kamara, gazdasági épületek, nagy, gyümölcsös nemes foju gyümölcsfákkal, egy hold szőlő, jó kut bővíó vízzel, ezen kívül szántó, és kaszáló földekkel, chez egy 4 ló erejű CSEPLŐGÉP.

A megvétel vagy haszonbérbe vétel végett értekezhetni Farkastelkén a m:k: postahivatalban.

A
helybeli Minorita-rendű Residentia épületében
egy szoba butorral vagy a nélkül
Kiadó
Értekezhetni
Bisztrisány Lajosnál
Nagyenyeden.

Sz. 3260-1889.
Arverezési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság által, közzététetik, hogy
Jakabfi Albertnek Bartha Ferencz elleni végrehajtási ügyében, végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 65 frt 77 kr tőkekövetelés és hajtató kérelmére a végrehajtást július 1-ig 12% azn innen 8% ennek 1873. évi január napjától július 1-ig 12% azn innen 8% kamatai, 9 frt 90 kr perbeli és 9 frt 60 kr végrehajtási már megállapított valamint jelenlegi 5 frt 80 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett, végrehajtást szüenő Bartha Ferencznek a nagyenyedi 444. sz. tjkvben A+ 1. és 5. rend, 946. 947. és 9948. 4703. hr. sz. alatt foglalt ingatlanaira 1051 frt kiküáltási árban — továbbá a nagyenyedi 325. sz. tjkönyvben A 1-12 r sz. alatti fekvők végrehajtást szüenődt megillető 1/4 rész ingatlanaira 2341 frt megállapított kiküáltási árban elrendeltetett.
Az árverés 1889. évi szeptember hó 2-ik napján d. e. 9 órakor fog megtartatni a kebl telekkönyvi irodában.
Arverezni szándékozők, tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.
Vevő köteles a vételárt az árverés jogerőre váltta után 2 egyenlő részben, még pedig az első részletet 30 napra, a másodikat 60 napra, minden egyes részlet után az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.
A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.
Az árverési feltételek a hivatalos órak alatt ezen kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóságnál és (Óhábá község előljáró) Nagyenyed város tanácsánál megtekinthetők.
A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.
Nagyenyeden, 1888. december 31.

2969-1888.
Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság által, közzététetik, hogy
CotisielNikodinnak, Florea Stefan elleni végrehajtási ügyében végrehajtató kérelmére a végrehajtási árverés 218 frt tőkekövetelés és hajtató kérelmére a végrehajtást má megállapított, valamint jelenlegi 7 frt 65 kr és a még felmerülő költségeknek kielégítése végett, végrehajtást szüenő Florea Stefanának a m.-boroscsárdi 21. számú telekjegyzőkönyvben A+ 1-10. rend 26. 447. 765. 1031. 1071. 1996. 2447/1. 2448/1. 2459/2. 2668 és 2987. hr. sz. a. ingatlanaira 563 frt megállapított kiküáltási árban elrendeltetett.
Az árverés 1889. évi augusztus hó 2-ik napjának délelött 10 órakor M.-Boroscsárd községében fog megtartatni.
Arverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % -át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküáltott kezéhez letenni.
Vevő köteles a vételárt az árverés jogerőre váltta után 2 egyenlő részben 30 és 60 nap alatt, minden egyes vételári részlet után, az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi királyi adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.
A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.
Az árverési feltételek a hivatalos órak alatt ezen kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóságnál és M.-Boroscsárd község előljáróságánál megtekinthetők.
A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.
Nagyenyeden, 1888. decz. 31.

Szolid kereset!!
Allandó tartózkodásu egyéneket keresünk, kik hajlandok k e p v i e l ő s é g ű n k e t elvállalni és a törvény által engedélyezett sorsjegyeket — részletfizetés mellett — elárúsítani.
Magas jutalék biztosítva.
Ajánlatok intézendők:
May, Elfer és Adler,
bank- és váltó üzlet, Budapestben.
1-3

1145-1889.
Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóság által
Bretter Sándor és nejének, Lövi Áron és Ignác elleni végrehajtási ügyében a vagyonközösség megszüntetése és 31 frt 70 kr perbeli, 23 frt 10 kr végrehajtási már megállapított, valamint a még felmerülő költségeknek kielégítése végett a gyulafehérvári kir. törvényszéknek 1889. évi február 25-ik 878. szám alatt kelt végzésével Klein Móricz Naftali Róza, Lövi Áron, Ignác és Bretter Sándornak a tövisi 312. tjkönyvben, A+ 1. r. sz. alatt foglalt ingatlanaira elrendelt árverezésnek 2000 frtban megállapított kiküáltási árban leendő foganatósítására határnapul
1889. évi augusztushó 30-ik napján délelött 10 órakor Tövis községében fog tüzte ki.
Arverezni szándékozők, végrehajtatók kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának 10 % -át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban letenni.
Vevő köteles a vételárt az árverés jogerőre váltta után 30 nap alatt, az árverés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt a nagyenyedi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.
Ha felperesek valamelyike lenne a vásárló jogitva, lesz a részesedési árnyának megfelelő vételárt, mint saját illetőségét visszatartani s csak az ezen felüli részt köteles fenti idő alatt lefizetni s az árverezés napjától járó 6% kamatokkal együtt.
A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.
Az árverési feltételek a hivatalos órak alatt ezen kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóságnál és Tövis község előljáróságánál tekinthetők meg.
A királyi járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság.
Nagyenyed, 1889. április 1.
Csegezi, kir. aljbíró.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden. 1889.

3728-1889.
Hirdetmény.

A nagyenyedi királyi járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közzététetik, miszerint a marosludas — beszerzei helyi érdekű vasut számára az alab megnevezett határokbán kisajátított területekről, elköszített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszíntre a következő határnapok tüzetnek ki, nyúmint:
Marosgyeze községre névze 1889. évi augusztus hó 5-ik reggel 8 óra a marosludasi állomáson.
Az érdekeltek felhívatauk, misze-int netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszszők különben a kisajátítás és a felvett térfogat, ugy a feljegyzett szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek s elmaradásuk a hitelesítést nem gátolja.
Egyuttal felhívatauk mindazok, a kik a fennebbi határokbán a marosludas — beszerzei helyi érdekű vasut számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitétt kártalanítási összeg mennyiségére névze ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármí czim alatt igényt tartanak: ezeket 1889. évi szeptember hó 15-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentésék, minthogy a később jelentkezők észrevételeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítás és kártalanítás összeg annak, es azon mennyiségben fog kiutaltatni, a kinek nevére és a mely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekeblezett vagy felübekeblezett tételek pedig ezental a kisajátított területről hivatából le fognak töröltetni. Az összeírás térkép és egyedi kimutatás a telekhivatalban bet-kinthetők.
A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.
Nagyenyed, 1889. június 29 Csegezi, kir. aljbíró. 1-3

Nines többé fogfájás!! Könnyen verző, beteg és gyulladt foghust gyógyít és erősít, a fogkövet eltávolítja és képződését meg gátolja; a szájbüzt azonnal megszünteti naponta használata nál es. és k. udvari fogorvos és udv. szállító, valódi
DR. POPP világ-Anatherin
hírű SZÁJVIZÉ
kétyszer oly nagy palackokban, mint eddig.
Ezzel egyidejűleg alkalmazandó
Dr. POPP fogpasztája mely a fogakat folyton egészséges s szép állapotban tartja.
Dr. POPP anatherin fogpasztája mely a legfinomabb szer a fogak tisztán tartására és a foghust megerősítésére ragyogó fehérsegu fogakat kölcsönöz
Dr. POPP fogpora a nékiül, hogy mit más fogporok a fogak zománcát megsértene.
Dr. POPP növénysszappana a legjobb gyógy-mindennemű bőrküütesek ellen és különösen furdőküüöz.
Dr. POPP NAPRAFORGÓ (szap.) (nem glicerin). A legújabb és a legfinomabb divat-pipere-szappanok. A bőrt bársönyfinomra teszik.
Árak: Anatherin-szájvíz 50 kr. 1 frt és 1 frt 40 kr.
Anatherin fogpaszta tégelyben 1 frt 22 kr. Aromatikus fogpaszta 35 kr. Fogpor dobozban 63 kr. Növénysszappan 30 kr. Napraforgó-szappan 40 kr. Vénus szappan 50 kr.
E szerek kaphatók Nagyenyeden: Kovács J. és Varró F. gyógyszerészeknél és Czirner J. J. kereskedőnél. 6-12

Előkelő szakfériák nyilatkozatai.
Dr. Popp J. G. udvari fogorvos urnak!
Megvizsgáltam Anatherin-szájvizét és ajánlatra méltónak találtam.
Bécs.
Oppolzer tanár
emerit. rector, magist. a es. k. klinika tanára szász kir. udvari tanácsos stb.
Az ön fogpasztája és szájvízéből, melyeket több esetben nagy sikerrel hoztunk alkalmazásba, kérünk az itteni poliklinika használatára mindenikből 4 csomagot küldeni.
Dr. Schilbach a jénai poliklinika assistense.
A dr. Popp J. G. es. k. udv. fogorvos ur Anatherin-szájvizét nemcsak a szájnak kellemetlen bűze, a lyukas foga ellen, hanem a foghust sorradása, a seorbut s a fogfájásoknál is a legjobb sikerrel alkalmaztam.
Soldan János, es. k. főorvos a 9. huszár-ezrednél.

Magyar gőzcseplőkészletek.
Előállítja, pontosan és olcsón szállítja az
Első magyar gazdasági gépgyár
részvénytársulat ezeltől
GROSSMANN és RAUSCHENBACH
Gyár: Külső vácsi-út 7. BUDAPEST az osztr.-magy. államvasp. indóházának megékr. kapujától 10 percnyi távolságra.
Lóvonatú vasút állomás.
Különlegesség:
szab. szeges rendszerű gőzcseplőgépek
legújabb szerkezetben, legpontosabb kivitelben
Teljes jótállás.
Legelőnyösebb berendezés.
3 1/2, 4 és (új) 6 lóerejű mozcsonyokhoz és mozcsonyokkal
Szénfűtésnél kell 200-250 300-350 ko. szén (fa aránylag) 14 óra a. Szalmafűtésnél kell 5-7 5-7 kéve szalma 100 kicéplét kévénel
Cseplési képesség 5-7000 7-10000 középnyagságu kéve 14 óra alatt
a magoknak legelőkeltebb kicéplése, kiűnő tisztítása és osztályozása mellett.
Verőléczes gőzcseplőgépek vaskerettel
6, 8 s 10 lóerejű fa-, szén- és szalmafűtési mozcsonyokhoz s mozcsonyokkal
Első magyar gazdasági gépgyár
részvénytársulat ezeltől
GROSSMANN és RAUSCHENBACH
Kizárólag hazai gyártmányok.

Szerke
Nag
A KIADÓ
lap szell
közlemé
Kiad
Wokál Ján
az előfze
berment
Kéziratok

A kö
A legá
több vármeg
függ a tiszt
ez állítást ta
országok, ta
befolyásától
nagyobb mé
más elemek
teiket, — é
dag, előkel
Am ott, a
erre, az alk
mind több
az önző, kö
szorul, han
ról, melyet
el — Es,
bátran uta
Magyarorsz
alkalmával
nem inkább
lamey pá
kevés kivé
katio megá
„családi po
el s ha a
kik a vála
nevetséges
tói, — mé
szert ez oi
Amde
valjon ép
politika“?
nem nyilva
nek kitéve
elemek a
tásnál s n
pontok sok
hogy egy
vétetik, ha
még inkább
Az termé
forgassa a
gyorsan f
mint pl. F
ládi politi

Kedre
tett igérete
magad is és
melyeknek
magunkat a
Jó an
leányt
nek, s z
asszony
nagysá
később
sen lak
ságos a
Most
jó Anyám
gondja ne
tig szakad
teendőit,
kerüli ki,
fiak étetés
nőknek ad
ják őt,
Aztán ha